

Technológiát is. Ez utóbbi eredetileg a korszerű pedagógiai ismeretek terjesztését vállalta, s nyolc éven keresztül helyet adott a témához kapcsolódó cikkeknek, tanulmányoknak, a *tanításnak hátteret* nyújtó gyűjteményeket (könyvtár, médiatár stb.) bemutató ismertetéseknek. A folyóirat 1987 második felében hirdette meg a változás szándékát és mutatvány-számként minden iskolának, nagyobb könyvtárnak megküldte az az évi 3–4. számát. Az 1988. évben már a szerkesztőség új elképzeléseinek megfelelően jelent meg a négy szám. 1989-re újabb változás érlelődött meg: ettől az évtől ugyanis öt számot adnak ki, a tanév időrendjéhez igazítva a megjelenés időpontjait. Miben áll a lap megváltozása? Mindenekelőtt egy-egy számban az elméleti tanulmányok 8–10 szerzőtől *esszészzerű* megközelítésben mutatták be a pedagógiai eljárásokat, átfogóbban értelmezve az oktatástechnológiát. Több gyakorlati tapasztalatot bemutató, az egyes tantárgyakhoz jobban kötődő írás jelent meg a folyóiratban. S ami a könyvtárosokat közelebből érintheti: a folyóirat nyitottabbá vált az *infor-*

matikai ismeretek befogadására. A szerkesztőség úgy döntött, hogy az eddig külön füzetekben megjelenő információs, bibliográfiai kiadványait *integrálja* a folyóiratba, ezzel módosítja a profilt, s egyben az önképzéshez, továbbképzéshez bibliográfiát ad olvasóinak. Az elmúlt években kialakított terv szerint minden számban mellékletként megtalálható az Új Média, az időszak alatt elkészült audióvizuális taneszközök adataival. Minden második számban „Oktatástechnológiai információk” címen közli a lap a témához tartozó legfrissebb dokumentumok, folyóiratokban megjelent tanulmányok, cikkek bibliográfiáját. Minden közbelső számban pedig egy-egy téma vagy tárgy retrospektív irodalmát adja közre. Ezzel a tartalommal azt a célt kívánták a szerkesztők megvalósítani, hogy a folyóirat olvasói *integrált* áttekintést kapjanak egy pedagógiai tudományágról, amelyben a kutatás eredményeit, az oktatás gyakorlati tapasztalatait felsorakoztató publikációk mellett bibliográfiai áttekin-téshez is jutnak.

(T. D.)

Perszonália

Weöres Sándor (1913–1989)

A *Könyvtáros* olvasói biznnyal nem fognak meglepődni, hogy elhunyt nagy költőnk haláláról lapunkban megemlékezünk. Sokan tudják róla ugyanis, hogy könyvtáros is volt, bár az irodalmi lexikon csak ennyit ír: „1941–1950 között Pécsen, Székesfehérváron és Budapesten különböző könyvtárakban volt tisztviselő”. A könyvtárak egyike a Magyar Tudományos Akadémia Könyvtára volt, ahol 1948. október 1-jétől 1951. március 1-jéig dolgozott. „Néhány hónapig a Kézirattárban segédkezett, majd olvasótermi felügyelő, végül a folyóiratok kezelője lett” – írja *Fráter Jánosné* a Magyar Tudományos Akadé-

mia könyvtárosai című művében (Bp. 1987). A kézirattárban többek között *Munkácsi Bernát* kéziratot hagyatékát dolgozta fel. Az olvasóteremben a kézikönyvtár nyilvántartását gondozta, s az olvasók kiszolgálását ellenőrizte. Valóban gyakran ült a régi, tavaly elhagyott olvasóterem emelvényén, a „pulpituson”, gyakran sietett végig a raktáron egy-egy olvasói reklamációval. Ha a raktáros nem találta a keresett könyvet, maga mászott fel a régi, 1966-ban lebontott, öt méter magas állványok felső sorához is a hosszú, ingó létrán.

Könyvtári szolgálatát *Kezresztury Dezső*vel egy időben kezdte az Akadémián. Útját bi-

zonyára a könyvtárigazgatóvá kinevezett költőtárs egyengette. Munkatársak jeles gárdája dolgozott akkor a könyvtárban. Csak az ismertebbeket említve: a történész *Berlász Jenő* és *Csapodi Csaba*, a nyelvész *Fludorovits Jolán* és *Hartay Aliz*, a klasszika-filológus *Györkössy Alajos* és *Moravék Endre*, a turkológus *Rásonyi László*, mindnyájan jelentős tudományos eredményekkel és magasabb aspirációkkal. A szerzeményezés vezetője *Komjáthy Aladár* volt, az elfeledett költő, az újpesti gimnáziumban *Babits* tanítványa, majd barátja. Sokak által ismert, nem filológiai hitelességű, anekdotikus elbeszélés szerint szerepe volt a *Magyar etüdök* egyik darabjának keletkezésében („Harap utca három alatt...”).

Hogy érezte magát a költő a könyvtárban, mit jelentett neki ez az intézmény? Erre csak következtethetünk. A mindennapi robot, a kötött munkaidő, a rutinfeladatokkal járó munkakör – mely mintha az évek folyamán nívóban, rangban egyre süllyedt volna – feltehetően terhére volt, elvonta igazi hivatásától. Tudjuk, éjszaka szeretett dolgozni. „Nap az alvást, éj az árkuat teríté”, írja *Önéletrajz* című versében. Ez riasztotta el a könyvtártól? Önszántából ment el, vagy jobbnak látta – mielőtt úgyis arra kényszerül – nekivágni állás nélkül, szabadfoglalkozásúként a „történelmi tél”-nek, ahogy ő nevezte azokat az időket? Az életrajzíró biztosan feleletet talál majd e kérdésekre. A mindennapiság fölött, gyakran a metafizikai világban lebegő, személytelen lírája nem ad hírt megpróbáltatásairól. Későbbi vallomásaiban így ír erről: „Nem igyekszem megörökíteni személyem, életem, vágyaim, érzelmeim, gondolataim kis számárféskét, nagyjából

ugyanolyan mint bárkié. Inkább, ami bennem az alig-ismert mélyrétegekből fölfakad, kevésbé személyi, sokkal inkább általános emberi, növényien-állatian vitális, kollektív-kozmosz, szellemi: ha formálódni akar, mennél hiánytalanabban létrejön.” Igaz, ezekből az évekből valók a *Nem élni könnyebb*, a *Talpország*, a *Petőfi hangja* című versek. Ezek lehetnek hangulati mélypontok, pesszimizmus, elkeseredettség nincs bennük. De akkoriban íródott a *Magyar etüdök* zöme is. (Egy részük külön kötetbe kiemelve, *Bóbita* címmel, gyermekeink legkedvesebb verseskönyve.) Játékos könnyedségük, vidámságuk bámulatba ejt, kivált az idők komorságára gondolva. A költő közérzetét abban az időben az irodalmi életből való kirekesztettség határozhatta meg. Költői alkata, iránya nagyon távol esett a kultúrpolitika költőideáljától. Kötete 1947-től majd egy évtizedig nem jelent meg, csak 1956-ban nyílt lehetősége harminc év verseiből összeállított gyűjtemény kiadására (*A hallgatás tornya*). Igaz, ő magát egy ízben – *Adyról* szólva – csak „hüvös kísérletező”-nek mondja, de az elhallgattatást, a mellőzést csak egy szűk látókörű irodalompolitika terrorjával lehet magyarázni.

Mindez azonban már irodalomtörténet. A hús-vér ember egyszerű mindennapi jelenlég volt, minden feltűnés, póz, „költőiség” nélkül. Hogy idősebb, vagy alig idősebb kollégák gyermeknek nézték, gyermekként kezelték, nem bántotta. Akkori munkatársai közül már csak néhányan dolgoznak a könyvtárban, a személyes emlék, közvetlen élmény kevés, elmosódott és jelentéktelen. De a kincs, amit verseiben ránk hagyott, a végtelen világ.

Vitályos László